

Joanna Farysej

Wstęp

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 2, 9-12

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp

Szanowni Państwo,

przed Państwem kolejny numer Przeglądu Naukowo-Metodycznego, a w nim artykuły prezentujące treści z zakresu bezpieczeństwa narodowego, wewnętrznego, pedagogiki i zarządzania.

W dziale Bezpieczeństwa Narodowego polecamy Państwa uwadze zwłaszcza artykuł Małgorzaty Kuć. Autorka poddała w nim analizie jedną z typowych dla tzw. nowego terroryzmu metod działań organizacji terrorystycznych, a mianowicie samobójcze ataki terrorystyczne. Definiuje ona pojęcia terroryzmu i samobójstwa m.in. w kontekście konfliktu asymetrycznego, ponadto szczegółowo charakteryzuje motywację samobójstw terrorystycznych, z uwzględnieniem motywacji indywidualnej, społecznej i organizacyjnej. Samobójstwo terrorystyczne traktuje jako rodzaj samobójstwa altruistycznego.

Z kolei Marian Kopczewski przedstawił historię rozwoju religii islamskiej w Polsce, począwszy od okresu wczesnego średniowiecza po początek XXI wieku. Autor omawia dzieje Tatarów i dzieje społeczności pochodzenia arabskiego; analizuje związki z państwem polskim i genezę obecności w naszym kraju, rozważa także stopień zagrożenia fanatyzmem religijnym.

W tym dziale przedstawiamy także zagadnienia dotyczące związku edukacji fizycznej z bezpieczeństwem. Jak przekonują Autorzy tekstu, kultura fizyczna jest jednym z najważniejszych czynników skuteczności działań w zakresie obronności. To sprawność fizyczna żołnierzy stanowi w dużym stopniu o sile armii, podobnie jak sprawność fizyczna obywateli odzwierciedla siłę narodu.

W dziale poświęconym problemom z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego warto sięgnąć do artykułu Katarzyny Jurzak-Mączki, Katarzyny Struzińskiej i Michaliny Szafrąńskiej. Autorki rozpatrują z perspektywy empirycznej problem bezpieczeństwa w krakowskich szkołach wyższych ze szczególnym uwzględnieniem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zwracają uwagę na fakt, że problematyka bezpieczeństwa studentów nie była dotąd przedmiotem analiz w polskiej literaturze przedmiotu. W swoim tekście szczegółowo badają stosowane na krakowskich uczelniach rozwiązania, które mają sprzyjać poprawie bezpieczeństwa i porządku. Artykuł jest efektem projektu badawczego *Bezpieczeństwo studentów i doktorantów na Uniwersytecie Jagiellońskim* realizowanego od września 2011 r. do grudnia 2012 r. W oparciu o krytyczną analizę dotychczasowych działań na rzecz bezpieczeństwa w Uniwersytecie Jagiellońskim, analizę istniejących dobrych praktyk, skutecznych rozwiązań przyjętych na innych krakowskich uczelniach oraz rozpoznanie potrzeb w tym zakresie sformułowane zostały wnioski dotyczące podstawowych trudności, koniecznych zmian oraz pożądanych kierunków rozwoju efektywnych systemów zapewniania bezpieczeństwa studentom i doktorantom.

Kolejny artykuł w tym dziale został poświęcony zagadnieniom z zakresu transportu wartości pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych. Badacze, Beata i Jarosław Służalscy, twierdzą, że sprawne

funkcjonowanie państwa oraz zapewnienie ładu i porządku publicznego zależy między innymi od sprawnego i bezpiecznego transportu środków pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych i niebezpiecznych.

Z kolei K. Werner w swoim tekście przedstawił wyniki badań wpływu pojedynczych cykli przeciążeniowych oraz wstępnego przeciążenia zmęczeniowego na trwałość próbek stalowych, w których przewiduje się możliwość inicjacji i rozwoju pęknięcia z istniejących karbów geometrycznych. Badania prowadzono w powietrzu i w środowisku korozyjnym na płaskich próbkach z centralnym karbem. Próbki obciążono cyklicznie zmiennym (zmęczeniowym) obciążeniem rozciągającym o stałej amplitudzie. W jednej partii próbek zastosowano pojedyncze cykle przeciążenia w różnych fazach rozwoju pęknięcia, a w drugiej partii – wstępne przeciążenie zmęczeniowe przed inicjacją pęknięcia. Wyniki badań wykazały istotny wpływ pojedynczych cykli przeciążenia oraz wstępnego przeciążenia zmęczeniowego na wzrost trwałości próbek.

W tym samym dziale zagadnienia związane z przestępczością porusza także Magdalena Adamczyk, która omawia przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu w Polsce w latach 2000-2011, zwracając uwagę na wykrywalność i postępowania zarówno stwierdzone, jak i wszczęte.

W trzecim z działów, prezentującym treści z zakresu zarządzania, Joanna Gajda i Seweryn Cichoń zdefiniowali zarządzanie i jego przesłanki dla szkolnictwa wyższego, wskazując przy tym szczególnie wymiary zarządzania organizacją, którą jest uczelnia. Stwierdzili oni m.in., że szkoła wyższa postrzegana jest poprzez składowe, które decydują w powiązaniu ze sobą o sukcesie realizacji złożonych celów edukacyjnych. Scharakteryzowali także szkołę wyższą jako organizację zorientowaną na proces i zmiany zachodzące na przestrzeni lat oraz podjęli próbę skonstruowania modelu zarządzania procesami konsumpcji usług edukacyjnych w szkole wyższej.

Odmienne zagadnienia porusza w swoim tekście Rafał Klimek. Celem jego artykułu było znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób pod wieloma względami najsłabsze gospodarczo województwo opolskie radziło sobie w ostatnich latach ze skutkami światowego kryzysu gospodarczego. Istotnym orężem w walce z rzezonym kryzysem stały się - w opinii Autora- fundusze strukturalne Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013. Znaczna część najważniejszych celów gospodarczych na Opolszczyźnie była realizowana przez powołaną do tego celu instytucję otoczenia biznesu, która potrafiła w kryzysowym momencie wdrożyć szereg różnego rodzaju działań służących wzmocnieniu atrakcyjności gospodarczo – biznesowej regionu i przyczynić się tym samym do pewnej amortyzacji negatywnych skutków światowego kryzysu gospodarczego wśród przedsiębiorców z terenu województwa opolskiego.

Rola Morskiego Oddziału Straży Granicznej w systemie zarządzania krytycznego to temat podjęty przez Jerzego Pykacza. Autor tekstu przypomina, że zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa należy do najważniejszych zadań każdego państwa i podkreśla zadania Straży Granicznej. Wskazuje on m.in. na zwalczanie zorganizowanej przestępczości, niedopuszczenie do przemytu towarów

na przejściach granicznych i na granicy morskiej oraz wykrywanie sfałszowanych dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej, a zatem wielopłaszczyznowość działań tego podmiotu. Autor wskazuje również na potrzebę współpracy ze Strażą Graniczną, Siłami Zbrojnymi RP, Policją, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Warunkiem dobrej i efektywnej współpracy między tymi organami jest odpowiedni system prawny, własne procedury postępowania oraz sprawnie działający przepływ informacji.

W ostatnim tekście z działu Zarządzania Magda Wojdyła-Bednarczyk opisuje determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Autorka dowodzi, że sektor MSP stanowi siłę napędową gospodarki europejskiej, a z powodu silnego powiązania ze środowiskiem lokalnym jest postrzegany jako główne ogniwo harmonijnego rozwoju regionów. W przeszłości wiele innowacji zakończonych sukcesem było opracowanych przez małe spółki o nowych modelach biznesowych, które przemieniły know-how i innowacyjne pomysły we wzrost gospodarczy. Wzrost gospodarki opartej na wiedzy umocnił następnie innowacyjne MSP. Uproszczenie systemów podatkowych oraz wprowadzanie dalszych, przyjaznych dla przedsiębiorców rozwiązań w prawie pracy i funkcjonowaniu administracji publicznej przyczyni się zdaniem badaczki do rozwoju tego sektora, tak istotnie kształtującego obraz całej polskiej gospodarki.

Dział Pedagogiki otwiera artykuł M. Jankowskiej nt. aktywności twórczej osoby dorosłej. Autorka wskazuje na wieloznaczność pojęcia twórczości, analizuje zjawisko aktywności twórczej oraz omawia je w odniesieniu do przykładu biograficznego.

Z kolei Krzysztof Kolecki w swoim tekście podejmuje próbę nakreślenia wstępnych idei dla nowego paradygmatu Edukacji Seksualnej (ES), wymienia również możliwe korzyści, jakie może przynieść edukacja seksualna prowadzona przy użyciu tej tradycji filozoficznej.

Przedostatni z artykułów, autorstwa Ewy Misterskiej i Macieja Głowackiego dotyczy zespołu stresu pourazowego (PTSD), czyli zespołu charakterystycznych objawów pojawiających się wskutek przeżycia wydarzenia traumatycznego. Badacze zwracają uwagę na poznawcze zaburzenia obserwowane u pacjentów z rozpoznaniem PTSD, między innymi intruzywne wspomnienia, które pojawiają się niezależnie od woli i intencji danej osoby oraz trudności związane z efektywnością wydobycia informacji z pamięci długotrwałej. Z perspektywy neurobiologicznej PTSD rozpatrywane jest jako specyficzny rodzaj zaburzeń pamięci, w których intruzywnemu odtwarzaniu traumatycznych wydarzeń towarzyszy podwyższony poziom adrenaliny, co może prowadzić do wzmocnienia śladów pamięciowych. Mechanizm ten wyjaśnia występowanie u ofiar traumatycznych wydarzeń intensywnych i plastycznych wspomnień. Proces powstawania PTSD może wyjaśniać również model, który zakłada, że istotna w tym mechanizmie jest tak zwana pamięć emocjonalna, zależna od ciała migdałowatego. Zaburzenia pamięci o podłożu psychogennym omawia się również w kontekście tak zwanej amnezji dysocjacyjnej. Podobne dysfunkcje poznawcze stwierdza się także u chorych po urazie czaszkowo-mózgowym.

Zagadnienia z zakresu pedagogiki zamyka w tym numerze tekst poświęcony problematyce związanej z zarządzaniem bezpieczeństwem i higieną nauki osób z obniżoną sprawnością komunikowania się. Autorzy, Zbigniew Serafin i Magdalena Wojtasz przywołują przepisy prawa regulujące sposób postępowania z osobami funkcjonującymi w placówkach oświatowych-zarówno z kadrami pedagogicznymi, jak i z dziećmi. Na ich podstawie badacze podejmują poszukiwania odpowiedzi na pytanie o sposób dostosowania warunków bezpieczeństwa pracy i nauki do możliwości osób z obniżoną sprawnością.

Życzę interesującej lektury,

Joanna FARYSEJ